

**Sprawozdanie za 2016 rok
z realizacji „Programu Wsparcia
i Aktywizacji Społecznej Seniorów
na terenie Miasta Lublin w latach
2016-2020”**

Spis Treści:

Wprowadzenie	3
Cel 1: Wzrost jakości i dostosowywanie oferty usług społecznych służących wyrównywaniu szans i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu seniorów oraz bezpieczeństwu społecznemu	5
Zadanie 1: Doskonalenie systemu wsparcia dla seniorów funkcjonujących samodzielnie w środowisku	5
Zadanie 2: Doskonalenie i rozwój systemu wsparcia dla osób niemogących funkcjonować samodzielnie w środowisku	12
Zadanie 3: Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie przemocy wobec nich	14
Cel 2: Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej seniorów ..	16
Zadanie 1: Propagowanie zdrowego stylu życia	16
Zadanie 2: Zwiększanie dostępności do usług medycznych	19
Cel 3: Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów	22
Zadanie 1: Realizacja działań wpływających na wzrost aktywności społecznej osób starszych, w różnych dziedzinach życia	22
Zadanie 2: Aktywizacja obywatelska seniorów	29
Zadanie 3: Wykorzystanie potencjału seniorów i przeciwdziałanie ich marginalizacji z uwagi na wiek na rynku pracy	34
Zadanie 4: Wzmacnianie integracji międzypokoleniowej	36
Cel 4: Zwiększanie efektywności działań poprzez współpracę instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych	43
Zadanie 1: Rozszerzanie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych	43
Zadanie 2: Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w realizacji usług świadczonych na rzecz osób starszych	46
Zadanie 3: Współpraca instytucji i organizacji w zakresie upowszechniania informacji o oferowanych usługach na rzecz osób starszych	47
Zadanie 4: Organizacja inicjatyw promujących aktywność i pozytywny wizerunek seniorów w społeczeństwie	50

Wprowadzenie

Celem głównym Programu na rzecz najstarszych mieszkańców miasta Lublin jest:

**Poprawa jakości życia i funkcjonowania seniorów oraz
pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej**

Misją Programu jest zwiększenie dostępności do usług wspierających i aktywizujących dzięki zacieśnieniu współpracy międzysektorowej i wypracowaniu innowacyjnych instrumentów wsparcia i aktywizacji.

„Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020” zakłada kontynuację działań podejmowanych w ramach dwóch poprzednich jego edycji.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost jakości i dostosowywanie ofert usług społecznych służących wyrównywaniu szans i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu seniorów oraz bezpieczeństwu społecznemu.
2. Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.
3. Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów.
4. Zwiększanie efektywności oddziaływań poprzez zacieśnienie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych w zakresie kultury, edukacji, sportu, dostępności, adaptacji przestrzeni itp.

Cele szczegółowe stanowią wyjście do sformułowania zadań, które wyznaczają kierunki ich realizacji. Konkretnie działania wynikają przede wszystkim z potrzeb najstarszych mieszkańców Miasta Lublin.

Głównymi realizatorami działań w ramach Programu są:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- Zespół Ośrodków Wsparcia;
- przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez Miasto Lublin;

- domy kultury i inne instytucje kulturalne;
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych;
- Wydział Sportu i Turystyki;
- Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej

W realizację zadań w ramach Programu zaangażowani są również partnerzy, bez których realizacja wielu działań nie byłaby możliwa:

- Komenda Miejska Policji;
- organizacje pozarządowe;
- rady dzielnic

Należy podkreślić, że przedstawione poniżej dane liczbowe wskaźników nie obrazują w pełni ilość osób objętych realizowanymi działaniami, ponieważ otwarty charakter imprez środowiskowych (np. Lubelskie Dni Seniora, festyny, pikniki) nie daje możliwości zebrania miarodajnych danych liczbowych dotyczących osób objętych realizowanymi działaniami.

Źródła finansowania

Działania realizowane były z zaangażowaniem środków finansowych Gminy Lublin, jak również środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych zarówno przez Gminę jak również przez organizacje pozarządowe i instytucje prowadzące działania na rzecz seniorów.

C.1. Wzrost jakości i dostosowywanie oferty usług społecznych służących wyrównywaniu szans i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu seniorów oraz bezpieczeństwu społecznemu.

C.1.1. Doskonalenie systemu wsparcia dla seniorów funkcjonujących samodzielnie w środowisku

C.1.1.1. Bieżące diagnozowanie potrzeb i oczekiwań osób starszych w odniesieniu do dostępności oferty usług wspierających

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba przeprowadzonych diagnoz i analiz sytuacji osób starszych w poszczególnych dzielnicach miasta - 3481

C.1.1.2. Podnoszenie jakości usług i dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki :	- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, dziennych ośrodków wsparcia – 1924

C.1.1.3. Rozszerzenie i modyfikowanie wachlarza świadczonych usług wspierających przez ośrodki wsparcia i inne instytucje w zależności od sygnalizowanych potrzeb seniorów

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba nowych usług, form wsparcia i inicjatyw dla seniorów - 4

C.1.1.4. Tworzenie nowych placówek oferujących usługi wspierające w ciągu dnia w odpowiedzi na rozpoznane potrzeby społeczności lokalnej w poszczególnych dzielnicach

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba nowych placówek dla seniorów (tj. dzienne domy pobytu, kluby seniora, świetlice) - 4 nowe Kluby Seniora: Klub Seniora Dziesiąta, Klub Seniora Głusk, Klub Seniora Sławin, Klub Seniora Nałkowskich

C.1.1.5. Rozwój różnorodnych nowatorskich form wsparcia, pomocy i opieki mających na celu samodzielne funkcjonowanie seniorów

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- nowe formy wsparcia celem usamodzielnienia się seniorów: Zespół Ośrodków Wsparcia rozszerzył punkty domowej opieki.

C.1.1.6. Rozwój różnorodnych form mieszkalnictwa dostosowanego dla potrzeb seniorów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba mieszkań przystosowanych do potrzeb seniorów - 0 - liczba seniorów korzystających z mieszkań dostosowanych do ich potrzeb – 0 W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.1.1.7. Wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych technologii w realizacji usług społecznych, w tym usług teleopieki i teleinformatycznych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba seniorów objętych teleopieką – 0 W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.1.1.8. Stałe doskonalenie kadr pomocy społecznej w zakresie potrzeb osób starszych i ich realizacji

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • Zespół Ośrodków Wsparcia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba przeszkolonych pracowników – 204 Zorganizowano 24 szkolenia.

C.1.1.9. Uwzględnianie potrzeb osób starszych w dokumentach strategicznych Miasta Lublin

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba dokumentów strategicznych zawierających informacje nt. seniorów – 7
Opis:	Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych przy współpracy urzędów Miast i Gmin Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego opracowało Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020. Strategia ZIT LOF została zatwierdzona przez Lidera ZIT LOF (Prezydenta Miasta Lublin) w dniu 9 marca 2016 r. i zawiera m.in. diagnozę potrzeb społecznych i zdrowotnych. Potrzeby osób starszych uwzględnione są również w dokumentach strategicznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie: 1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014-2020; 2. Program Aktywności Lokalnej Mieszkańców Miasta Lublina na lata 2014-2020; 3. Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Lublina na lata 2016-2020; 4. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Lublinie na lata 2016-2020. Zapisy dot. działań na rzecz osób starszych znajdują się w Strategii Rozwoju Kultury Lublina na lata 2013-2020 (np. Program Operacyjny Uczestnictwo w kulturze, Program Operacyjny Dostępność kultury.)

C.1.1.10. Inicjowanie działań samopomocowych – pomoc sąsiedzka, rozwój wolontariatu

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba wolontariuszy przygotowanych i zaangażowanych w działania senioralne – 61
Opis:	Do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie zgłosiło się 21 wolontariuszy, zaś do Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji 26 wolontariuszy, z czego 12 osób to absolwenci psychologii WSEiI. W Zespole Szkół Budowlanych w wolontariat zaangażowanych było 4 uczniów. 10 wychowanek Bursy Szkolnej nr 1 w ramach wolontariatu nawiązało współpracę z podopiecznymi Domu Pomocy Społecznej przy ul. Głowackiego 26. Młodzież dotrzymywała towarzystwa seniorom, rozmawiała

	o doświadczeniach życiowych i przeżyć w czasie wojny. Czytano prasę, książki, grano w gry planszowe. Wolontariusze zorganizowali wieczornicę z okazji Dnia Odzyskania Nieodległości.

Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża zrealizował projekt „Czas na 5”, dofinansowany ze środków Programu Rządowego na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020.

W ramach realizacji projektu „Czas na 5” Seniorzy wzięli udział w szkoleniach tematycznych, których celem była systematyzacja ich wiedzy i przygotowanie do prowadzenia porad w ramach wolontariatu/samopomocy na rzecz innych Seniorów. Odbyło się 5 trzydniowych tematycznych szkoleń:

- a) *Senior Aktywny* (tematyka szkolenia dotyczyła wartościowego spędzania wolnego czasu w wieku starszym);
- b) *Senior w Urzędzie* (tematyka szkolenia dotyczyła załatwiania spraw w urzędach i innych instytucjach);
- c) *Senior Animator* (tematyka szkolenia dotyczyła animacji osób w wieku 60+);
- d) *Senior Psycholog* (szkolenie składało się z dwóch modułów tematycznych - pierwszy obejmował zagadnienie starzenia się jako naturalny etap życia, który obejmuje cały organizm człowieka, drugi dotyczył rozumienia procesu starzenia się w aspekcie psychologicznym);
- e) *Senior Dietetyk* (tematyka szkolenia dotyczyła zdrowego stylu życia w wieku 60+)

Dodatkowo każda grupa odbyła 5-cio godzinne szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy, przeprowadzone przez Wolontariuszy PCK, posiadających uprawnienia instruktora pierwszej pomocy. Z Lublina zostało przeszkolonych 11 osób (po dwie osoby z każdej tematyki, 3 osoby – Senior animator). Byli to Seniorzy uczęszczających do świetlicy środowiskowej funkcjonującej przy LOO PCK.

Odpowiednio przygotowani Seniorzy-Liderzy rozpoczęli swoją pracę wolontariacką w Punktach Porad. Od poniedziałku do piątku (5 dni) Seniorzy-Liderzy udzielali informacji na następujące tematy: *Senior Aktywny* – możliwość spędzania wolnego czasu w wieku 60+ i poszukiwania informacji o ofercie dla tej grupy wiekowej w pobliżu miejsca zamieszkania. Seniorzy udzielali porad w zakresie tego, jakie istnieją możliwości nieodpłatnego lub symbolicznie płatnego uczestnictwa w ofercie kulturalnej w mieście, jakie wydarzenia organizowane są z myślą o seniorach. *Senior Animator* – był to dzień integracyjny dla osób 60+. W ramach tego modułu Seniorzy-Liderzy prowadzili zajęcia integracyjno-animacyjne dla innych Seniorów, połączone z grami integracyjnymi, tańcami i działaniami artystycznymi. *Senior Dietetyk* – porady dotyczyły głównie sposobów utrzymywania zdrowych nawyków żywieniowych, propagowania zdrowego stylu życia osób starszych, wybierania właściwych produktów wśród tysiąca na rynku. Udzielali też porad w zakresie właściwej suplementacji, a także dzielili się przykładami praktycznych diet, jakie należy stosować przy różnych dolegliwościach. *Senior Psycholog* – to wsparcie i poradnictwo w zakresie problemów związanych ze starością i w zakresie rozumienia procesów starzenia. Poprzez rozmowy i spotkania seniorzy zachęcali inne osoby starsze do akceptacji starości, do dbałości o zdrowie oraz zachowania aktywności fizycznej i społecznej. Seniorzy pomagali innym zrozumieć, że starzenie się można opóźnić, ale nie sposób go zatrzymać. Najlepszym sposobem opóźnienia tego procesu jest dbałość o uregulowane życie wewnętrzne i pozytywne nastawienie psychiczne. *Senior w Urzędzie* – to pomoc innym seniorom w załatwianiu różnych skomplikowanych spraw urzędowych. To wskazanie, gdzie należy się udać, o co zapytać i jak dalej działać; to pomoc w napisaniu pisma urzędowego czy podania. W Lublinie udzielono 91 porad (18-Senior Aktywny; 18-Senior Dietetyk, 18-Senior w Urzędzie; 18-Senior Animator, 19-Senior psycholog), z których skorzystało 471 osób starszych.

Dla Seniorów zaangażowanych w wolontariat zostały zorganizowane wyjazdy motywacyjne. Odbyło się pięć dwudniowych wyjazdów:

- a) 23-24 wrzesień 2016 r. Senior Aktywny – Okuninka-Włodawa
- b) 29-30 wrzesień 2016 r. Senior Psycholog – Kazimierz Dolny
- c) 13-14 październik 2016 r. Senior w Urzędzie – Zamość
- d) 25-26 październik 2016 r. Senior Animator – Tomaszów Lubelski
- e) 28-29 październik 2016 r. Senior Dietetyk – Kazimierz Dolny

W każdym wyjeździe uczestniczyli Seniorzy aktywnie zaangażowani w działalność wolontariacką przy prowadzeniu Punktów Porad. Celem wyjazdów było podniesienie motywacji uczestników do dalszego zaangażowania w prowadzenie porad w ramach CZAS, wymiana doświadczeń między klubami, oraz omawianie problemów jakie pojawiają się podczas dyżurów, a także docenienie i nagrodzenie Seniorów na co dzień dyżurujących w Punktach Porad.

2 grudnia w Akademickim Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” w Lublinie odbyła się Gala Wolontariatu. Była to okazja do promocji idei wolontariatu w wieku dojrzałym, podziękowaniu wolontariuszom za ich bezinteresowną pracę i podsumowaniu działań jakie były realizowane w ramach projektu „Czas na 5”. Na galę zaproszeni zostali wszyscy Seniorzy, którzy brali udział w projekcie; każdy z nich miał możliwość zaproszenia osoby bliskiej.

C.1.1.11. Stałe doskonalenie poziomu i standardu usług socjalnych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • Zespół Ośrodków Wsparcia • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba audytów, szkoleń, certyfikatów: liczba kontroli wewnętrznych – 8 liczba kontroli zewnętrznych – 5 liczba szkoleń – 24

C.1.1.12. Organizacja poradnictwa dla osób starszych, ich rodzin i opiekunów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba porad udzielonych seniorom – 6996
Opis:	W Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych funkcjonuje Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych, którego beneficjentami są także niepełnosprawni seniorzy. Nie prowadzi się statystyk w zakresie ilości porad z podziałem na wiek. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych udzieliło w 2016 roku 4642 porad, w tym 625 specjalności (psycholog i tłumacz języka migowego). Podczas dwudniowych Wschodnich Targów Rehabilitacji, Dnia Osób Niepełnosprawnych w ZUS, Targów Pracy, Lubelskich Targów Aktywności Osób Niepełnosprawnych działał punkt informacyjny Biura. W 2016 r. w Zespole Ośrodków Wsparcia w zakresie poradnictwa socjalnego obsłużono 433 osoby zaś w zakresie poradnictwa psychologicznego 243 osoby.

C.1.1.13. Upowszechnianie informacji o dostępności do usług świadczonych na rzecz osób starszych przez instytucje i organizacje na terenie miasta

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- informatory, strony internetowe

	W 2016 r. po uprzedniej aktualizacji wydano 700 sztuk Miejskiego Informatora dla Niepełnosprawnych Mieszkańców Miasta Lublin. Strony internetowe: dpsn.lublin.eu, www.lublin.eu (zakładka–Seniorzy), www.mopr.lublin.pl, www.seniorpck.pl, www.facebook.com/pcklublin, www.ngo.pl.

C.1.1.14. Rozwój wolontariatu międzypokoleniowego oraz senioralnego

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- wolontariat międzypokoleniowy i senioralny: Zespół Szkół Ekonomicznych <i>im. A. i J. Vetterów</i> w Lublinie współpracuje z Domami Pomocy Społecznej, w ramach budowania "Żywy pomnik Jana Pawła II". Młodzież pod kierownictwem nauczycieli przygotowała program artystyczny dla pensjonariuszy DPS. Zespół Szkół nr 10 w Lublinie, w skład którego wchodzi Gimnazjum nr 8 im. Grażyny Chrostowskiej i XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru współpracuje z Domem Opieki Społecznej "Betania" już od 15 lat. Uczniowie szkoły, wolontariusze ze Szkolnego Koła Wolontariatu w roku 2016 odwiedzali podopiecznych DOS Betania 4 razy. W ramach tych spotkań zaprezentowali krótkie scenki ekologiczne, wspólnie z podopiecznymi śpiewali kolędy i pieśni patriotyczne, pensjonariusze mieli okazję do podzielenia się z młodzieżą swymi wspomnieniami, wspólnie spacerowali po parku. Każde spotkanie kończyło się słodkim poczęstunkiem przygotowanym przez uczniów. Słuchacze LUTW angażują się jako wolontariusze w działania dwóch Klubów Seniora i klubu Wielopokoleniowego LCAS. Opis uzupełnia działanie C.1.1.10.

Podopieczni PCK chcą nie tylko być odbiorcami działań, ale również sami aktywni uczestniczyć jako wolontariusze w działalności czerwono krzyżskiej. Przełożyło się to na następujące działania: kwestowanie w sklepach (Stokrotka, Tesco), pomoc w wydawaniu żywności, prace porządkowe i drobne remonty, pomoc przy sortowaniu darów, pomoc w Mistrzostwach Pierwszej Pomocy PCK, pomoc w przygotowaniu uroczystości z okazji Dnia HDK, pomoc w przygotowywaniu paczek dla najuboższych, dyżury w biurze.

Dzięki tym działaniom Seniorzy utożsamiają się z Czerwonym Krzyżem i jego zasadami, stanowią wzór do naśladowania dla innych osób starszych, które nie wiedzą co zrobić z wolnym czasem, zaś organizacja PCK może korzystać z wiedzy i doświadczenia osób starszych.

C.1.1.15. Współpraca z uczelniami w zakresie przygotowywania kadr do pracy na rzecz seniorów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

	• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • uczelnie wyższe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba studentów przygotowanych do pracy na rzecz seniorów W 2016 r. nie było prowadzonych statystyk w w/w zakresie.

C.1.2. Doskonalenie i rozwój systemu wsparcia dla osób niemogących funkcjonować samodzielnie w środowisku

C.1.2.1. Dostosowywanie oferty usług całodobowych do występujących potrzeb i zgłaszanego zapotrzebowania

Realizatorzy:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba instytucji oferujących osobom starszym całodobową opiekę – 7
Opis:	W Lublinie w 2016 r. funkcjonowało 7 Domów Pomocy Społecznej, z usług których skorzystało 758 osób.

C.1.2.2. Utrzymanie standardów usług świadczonych w domach pomocy społecznej

Realizatorzy:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – 1530 (z czego 68 osób korzystało równoległe z dwóch rodzajów usług)

C.1.2.3. Organizacja innowacyjnych usług dla mieszkańców domów pomocy społecznej

Realizatorzy:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodziniejednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba innowacyjnych usług całodobowego wsparcia dla seniorów - 1
Opis:	Na uwagę zasługuje wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego w ramach funkcjonowania Centrum Kulturalno-Edukacyjnego „U Michelisowej”.

C.1.2.4. Tworzenie rodzinnych domów pomocy społecznej dla osób starszych

Realizatorzy:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodziniejednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.

Wskaźniki:	- liczba nowych rodzinnych domów pomocy społecznej dla seniorów W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.1.2.5. Rozwój instytucji zapewniających całodobową opiekę osobom starszym

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba nowo utworzonych placówek - 0
Opis:	W 2016 r. nie utworzono nowych placówek zapewniających całodobową opiekę osobom starszym. Na terenie miasta Lublin w 2016 r. funkcjonowało 7 Domów Pomocy Społecznej, które zapewniają całodobową opiekę.

C.1.2.6. Wspieranie rozwoju domowych usług opiekuńczych świadczonych przez osoby prawne prowadzące działalność w formie świadczeń opiekuńczych, w tym: przez podmioty ekonomii społecznej/organizacje obywatelskie realizujące zadania w typie działalności pożytku publicznego

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba podmiotów wspierających domowe usługi opiekuńcze – 3
Opis:	W 2016 r. domowe usługi opiekuńcze wspierał Polski Czerwony Krzyż, Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Polski Komitet Pomocy Społecznej.

C.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie przemocy wobec nich

C.1.3.1. Organizowanie programów ukierunkowanych na nabycie umiejętności skutecznego reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Komenda Miejska Policji • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba zrealizowanych programów i projektów w zakresie bezpieczeństwa seniorów – 9
Opis:	W ramach działań podejmowanych na rzecz wzrostu poczucia bezpieczeństwa (program „Bezpieczny Senior”) osób starszych w 2016 roku funkcjonariusze Wydziału Prewencji KMP w Lublinie przeprowadzili 15 spotkań dla 286 seniorów zamieszkujących miasto Lublin, podczas których w szczególności zwracano uwagę na działania oszustów wykorzystujących podeszły wiek oraz wrażliwość osób starszych. Na potrzeby działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa osób starszych rozpropagowano podczas spotkań profilaktycznych ulotkę prewencyjną zawierającą podstawowe informacje odnośnie unikania zagrożeń. Jednocześnie rozpropagowano plakat na wiatach autobusowych i w środkach komunikacji miejskiej zawierający omawiane treści. Ponadto w pojazdach MPK wyświetlano spot skierowany do seniorów, przypominający o zasadach bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania. W 2016 roku odbyło się również coroczne seminarium „Bezpieczny Lublin”, którego przewodnim tematem było bezpieczeństwo osób starszych. Ponadto Policjanci KMP w Lublinie brali czynny udział w 56 festynach, które odbywały się na terenie miasta. Podczas tych imprez przekazywali ogólne zasady codziennego bezpieczeństwa, zwracając szczególną uwagę osobom starszym na przestępstwa na tzw. „Wnuczka”. Taka forma kontaktu społeczności lubelskiej z funkcjonariuszem policji wpływa na poprawę świadomości dot. skutecznego reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa. Przedszkole 50 jest sygnatariuszem europejskiej karty bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przedszkolaki i seniorzy wzięli udział w spotkaniu z udziałem funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Spotkanie dotyczyło uświadomienia osobom starszym grożących im niebezpieczeństw, przekazaniu wiedzy o tym, jak bronić się przed złodziejami i oszustami. Babcie i dziadkowie otrzymali elementy odblaskowe, ulotki informujące o sposobach zabezpieczających przed oszustami. „Odblaskowy korowód” – udział Seniorów w Marszu na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym ulicami Kalinowszczyzny. W spotkaniu uczestniczyło 70 seniorów. Klub Seniora Rady NOT wspólnie z KMP w Lublinie zorganizował spotkania seniorów z funkcjonariuszami „Bezpieczeństwo i porady dla seniorów”. Zespół Szkół Budowlanych zrealizował 1 program w zakresie bezpieczeństwa najstarszych mieszkańców Lublina. Z inicjatywy komisji ds. seniorów, kultury i rekreacji Rady Dzielnicy Czechów Południowy i we współpracy z Radą Dzielnicy Czechów Północny oraz DDK SM „Czechów” w Lublinie, zrealizowany został projekt szkoleń „Seniorze - nie daj się oszustom”. Projekt był skierowany do seniorów największej w Lublinie dzielnicy Czechów, a jego celem było zapobieganie niebezpieczeństwom grożącym ze strony oszustów i całych grup

	przestępczych. Szkolenia przeprowadzone były przez przedstawicieli Policji, Straży Miejskiej oraz jednego z banków. Koordynatorem projektu była p. Maria Ryszarda Todys - Płonka, członek Zarządu Rady Dzielnicy Czechów Południowy. Zespół Ośrodków Wsparcia we współpracy z KMP zorganizował 2 spotkania dotyczące bezpieczeństwa seniorów. Lubelski Uniwersytet Trzeciego Wieku zorganizował 4 wykłady w których wzięło udział 500 uczestników.

C.1.3.2. Zacieśnienie współpracy różnych instytucji w zakresie przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wobec osób starszych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Komenda Miejska Policji • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba zaangażowanych instytucji działających w zakresie przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wobec starszych osób – 8
Opis:	Komenda Miejska Policji w Lublinie (7 Komisariatów) w zakresie przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wobec osób starszych nawiązała kontakt z: Biurem - Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, Zespołem Ośrodków Wsparcia, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Biurem ds. Niepełnosprawnych UM w Lublinie. Przy realizacji działań profilaktycznych pomoc okazało Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Lublin, Agencja Reklamowa Modart, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie. Ponadto w działania w zakresie bezpieczeństwa seniorów zaangażowana jest Straż Miejska.

C.2. Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej seniorów

C.2.1. Propagowanie zdrowego stylu życia

C.2.1.1. Rozwój edukacji prozdrowotnej - promocja zdrowego stylu życia (prawidłowe żywienie, aktywność fizyczna, profilaktyka chorób wieku starszego, zdrowie psychiczne)

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • Zespół Ośrodków Wsparcia • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba osób uczestniczących w inicjatywach promujących profilaktykę i zdrowy styl życia – 1 400
Opis:	Nie zawsze prowadzone są statystyki w zakresie edukacji prozdrowotnej. Bardzo często w przedszkolach organizowane są działania zachęcające seniorów do aktywnego spędzania czasu z wnukami, zajęcia kulinarne prowadzone z dziećmi np. „Zdrowe przekąski” czy „Zdrowe surówki”, różne formy aktywności ruchowej. Prezentowane seniorom działania promują zdrowy styl życia w przedszkolu. Zachęca się do włączania w różnorodne działania z tego zakresu (m.in. wspólne spacerowanie, odpowiednia dieta, badania profilaktyczne). LUTW zorganizował 30 wykładów z profilaktyki zdrowotnej dla 250 osób, 30 zajęć ruchowych dla 300 osób. 50 mieszkańców Lublina wzięło udział w ogólnopolskich zawodach sportowych dla seniorów. Kilkaset seniorów uczestniczyło w akcjach prozdrowotnych organizowanych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych: Miasteczko zdrowia i urody, IV Lubelskie dni Promocji Zdrowia i Profilaktyki, Marsz Różowej Wstążki, Obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego. Biuro - Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej było organizatorem Miasteczka Zdrowia i Urody podczas wydarzenia "Odczaruj Jesień Życia" oraz warsztatów aktywizacyjnych dla kobiet "Lublin Inspiruje Kobiety", podczas V. Lubelskich Dni Seniora odbywały się dziesiątki bezpłatnych konsultacji i badań medycznych, wielorakie formy zajęć sportowych w których aktywnie uczestniczyli najstarsi mieszkańcy miasta.

C.2.1.2. Prowadzenie i wspieranie edukacji dotyczącej różnorodnych prozdrowotnych form aktywności

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe

	• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- podmioty wspierające prozdrowotną aktywność seniorów W promowanie prozdrowotnej aktywności seniorów zaangażowane są organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, MOPR, ZOW jak i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Oświaty (głównie przedszkola i szkoły), Biuro – LCAO. Organizowane są zajęcia edukacyjne z dziećmi przy udziale dziadków, pogadanki prozdrowotne, szkolenia, kursy.

C.2.1.3. Organizowanie spotkań, warsztatów podnoszących wiedzę seniorów na temat zdrowego stylu życia, konieczności dbania o zdrowie, racjonalne odżywianie

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw, spotkań, warsztatów, projektów promujących profilaktykę i zdrowy styl życia - 343

C.2.1.4. Promowanie aktywności fizycznej osób starszych (z uwzględnieniem możliwości i ograniczeń seniorów)

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- działania mające na celu promowania aktywności fizycznej wśród osób starszych Na terenie Lublina ogólnodostępnych jest 31 siłowni zewnętrznych w różnych częściach miasta. W 2016 r. były na bieżąco doposażane w nowe urządzenia oraz budowano nowe siłownie. Siłownie zewnętrzne pozwalają na połączenie ruchu na świeżym powietrzu z obcowaniem wśród ludzi, ale także promują aktywny styl życia, coraz bardziej popularny w ostatnim czasie. Ćwiczenia na urządzeniach siłowni zewnętrznych są bardzo proste i intuicyjne, dostępne zarówno dla młodzieży, dorosłych, a także osób starszych, które coraz chętniej korzystają z takiej formy aktywności fizycznej. Urządzenia siłowni zewnętrznej przeznaczone są i dla stałych bywalców tradycyjnych siłowni, jak i dla tych, którzy z podobnym sprzętem nigdy się nie zetknęli. Urządzenia są całkowicie bezpieczne odporne na warunki atmosferyczne i próby zniszczenia. Służą do ćwiczenia całego ciała: nóg, ramion, brzucha, pleców. Podzielone są na grupy służące do treningu siłowego, poprawiające funkcjonowanie układu sercowo – naczyniowego,

	układu oddechowego i trawiennego, koordynację ruchową, kondycję oraz pomagające w rozciąganiu się i rozgrzewce. Aktywność fizyczna na świeżym powietrzu gwarantuje lepsze dotlenienie organizmu, a co za tym idzie – lepsze samopoczucie. Wybrane urządzenia dostosowane są do wydajności i możliwości treningu także osób starszych. LUTW przez cały 2016 r. prowadził zajęcia ruchowe (gimnastyka, pływanie, aqua aerobic, joga, tai chi, nordic walking, turystyka piesza) z których skorzystało ok. 300 uczestników. Seniorzy uprawiający „Nordic walking” przy Klubie Seniora Rady NOT dzielą się swoimi doświadczeniami na spotkaniach integracyjnych i jednocześnie promują tę formę aktywności. Przedszkole nr 18 zorganizowało międzypokoleniowe spotkanie integracyjne - Festyn Rodzinny - „Zdrowo i sportowo z bliskimi spędzam czas”. MOPR podejmował działania mające na celu promowanie aktywności fizycznej wśród osób starszych: 23 imprezy cykliczne, 2 pielgrzymki. Na szczególną uwagę zasługuje „Klub spacerowicza” działający przy Domu Pomocy Społecznej im. Michelisowej, organizujący dla seniorów spacery cyklicznie 1 raz w tygodniu (wiosna-lato).

Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża zrealizował projekt „Senior Fit”. W ramach realizacji projektu pobudzona została aktywność fizyczna. Prowadzony był Klub Seniora, w którym realizowane były zajęcia sportowe – fitness, aqua fitness, zajęcia na basenie, nordic walking, taniec, pilates. Seniorzy mieli okazję do poprawy własnego samopoczucia, stanu zdrowia, integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej. Zdecydowanie podniósł się poziom wiedzy i umiejętności seniorów w zakresie ćwiczeń, co prowadziło do poprawy funkcjonowania fizycznego i psychicznego podopiecznych. Zajęcia odbywały się na wynajmowanych basenach, salach fitness oraz świeżym powietrzu. Z zajęć sportowych w Lublinie skorzystało 20 osób każdorazowo.

C.2.1.5. Organizacja akcji informacyjnych dotyczących promocji zdrowia i profilaktyki chorób wieku dojrzałego

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw, spotkań, warsztatów promujących zdrowie i profilaktykę chorób wieku dojrzałego - 20

C.2.2. Zwiększenie dostępności do usług medycznych

C.2.2.1. Propagowanie inicjatyw mających na celu zwiększanie dostępności do usług rehabilitacyjnych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• Zespół Ośrodków Wsparcia• Placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- ilość inicjatyw mających na celu zwiększanie dostępności do usług rehabilitacyjnych - 1
Opis:	DPS „Betania” w Lublinie przygotowało Dzień Otwartych Drzwi (rehabilitacja geriatryczna, pokaz sprzętu).

C.2.2.2. Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie organizacji opieki zdrowotnej dla najstarszych mieszkańców

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia• uczelnie wyższe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba spotkań nt. organizacji opieki seniorów z udziałem placówek służby zdrowia W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.2.2.3. Współpraca z placówkami służby zdrowia oraz ze szkołami wyższymi w zakresie opracowania diagnozy potrzeb

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia• uczelnie wyższe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba spotkań nt. organizacji opieki zdrowotnej i opracowania diagnozy potrzeb seniorów z udziałem placówek służby zdrowia i uczelni wyższych - 4

Studenci Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz Medycznego Studium Zawodowego odbywali praktyki na terenie Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie. Zakres tematyczny – pielęgniarstwo, dietetyka, fizjoterapia, opiekun medyczny, terapia zajęciowa.

5 mieszkańców DPS „Betania” w Lublinie brało udział w pilotażowym programie RAMCIP „Domowy robot asystent dla pacjentów z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi” w SPSK 4 w Lublinie.

Dom Pomocy Społecznej „Betania” współpracuje z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie (studenci wydziału lekarskiego, pielęgniarstwa, dietetyki, fizjoterapii).

Studenci medycyny przeprowadzili 6 badań ankietowych na próbie do 100 słuchaczy Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

C.2.2.4. Realizacja profilaktycznych programów zdrowotnych, skierowanych do starszych mieszkańców

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia • uczelnie wyższe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba osób uczestniczących w programach zdrowotnych - 7045
Opis:	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych zrealizował program szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia. W roku 2016 zaszczepiono 6980 mieszkańców, tj. 11,7% populacji powyżej 65 roku życia. Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej brali udział w gimnastyce porannej organizowanej 4 razy w tygodniu.

C.2.2.5. Wspieranie rozwoju publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych realizujących świadczenia w zakresie opieki geriatrycznej

Realizatorzy:	• organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba podmiotów leczniczych realizujących świadczenia w zakresie opieki geriatrycznej - 3
Opis:	Na terenie Lublina w dalszym ciągu brak jest oddziału geriatrycznego. Funkcjonują trzy zakłady opiekuńczo-lecznicze: - Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego, ul. Kruczkowskiego 21; - Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, ul. Biernackiego 9; - Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w SPZOZ Szpitalu Neuropsychiatrycznym, ul. Abramowicka 2.

C.2.2.6. Rozwój rynku usług w zakresie świadczeń pielęgnacyjno-opiekuńczych i opieki paliatywno-hospicyjnej

Realizatorzy:	• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba podmiotów realizujących świadczenia geriatryczne, pielęgnacyjno-opiekuńcze oraz paliatywno-opiekuńcze - 3
Opis:	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych realizuje program opieki paliatywnej i hospicyjnej nad osobami dorosłymi. W 2016 r. opieką objęto 42 osoby.

C.3. Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów

C.3.1. Realizacja działań wpływających na wzrost aktywności społecznej osób starszych, w różnych dziedzinach życia

C.3.1.1. Zwiększanie oferty usług aktywizacyjnych, mających na celu rozwój zainteresowań środowiska seniorów w poszczególnych dzielnicach

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Zespół Ośrodków Wsparcia

Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba form aktywizacji i usług oferowanych środowisku seniorów w poszczególnych dzielnicach - 22
Opis:	Zespół Ośrodków Wsparcia prowadzi działalność na rzecz osób w podeszłym wieku w Ośrodkach Centrum Usług Socjalnych, ul. Lwowska 28 (17 PLACÓWEK) Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 1, ul. Poturzyńska 1 Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 2, ul. Maszynowa 2 Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3, ul. Niecała 16 Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 4, ul. Pozytywistów 16 Klub Samopomocy "Galeria", ul. Pozytywistów 16 Klub Seniora "Pogodna", ul. Pogodna 19 Klub Seniora "Owocowa", ul. Owocowa 6 Klub Seniora "Róży Wiatrów", ul. Róży Wiatrów 9 Klub Seniora "Pod świerkami", ul. Tuwima 5 Klub Seniora "Roztocze", ul. Roztocze 1 Klub Seniora "Ruta", ul. Jana Pawła II 11 Klub Seniora "Śródmieście", ul. Narutowicza 6 Klub Seniora "Sławin", ul. Sławinkowska 50 Klub Seniora "Głusk", ul. Głuska 145 Klub Seniora "Dziesiąta", ul. Kunickiego 128/130 Klub Seniora "Nałkowskich", ul. Nałkowskich 114 Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów, ul. Nałkowskich 114 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadzi 3 Kluby Seniora przy Domach Pomocy Społecznej: Klub Seniora „Aktywni+” działający przy DPS im. Św. Jana Pawła II, ul. Ametystowa 22 Klub Seniora działający przy DPS im. Matki Teresy z Kalkuty, ul. Głowackiego 26, Klub Seniora działający przy DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie, ul. Kosmonautów 78. Centrum Kulturalno–Edukacyjne dla Seniorów „U Michelisowej” działa przy DPS im. W. Michelisowej, ul. Archidiakońska 7. Ponadto Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy prowadzi Świetlicę dla Seniorów przy ul. Puchacza 6.

C.3.1.2. Wspieranie istniejących i nowo powstających form aktywizacji osób starszych (kluby seniora, domy dziennego pobytu, koła hobbystyczne)

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- wspieranie istniejących i nowych formy aktywizacji seniorów W roku 2016 w miejskich instytucjach kultury zrealizowano 54 projekty (kluby seniora, koła hobbystyczne, warsztaty) o charakterze cyklicznym, mające na celu aktywizację seniorów. Dodatkowo w otwartym konkursie ofert miasto wsparło 11 projektów o ww. charakterze.

	Szkoła Podstawowa nr 40 współpracowała z Klubem Seniora, który funkcjonuje w szkole - udostępniane były przez szkołę miejsca do zajęć ruchowych dla seniorów, zorganizowano spotkania okolicznościowe. Udostępniana była salka do zajęć sportowych: odbywały się tam zajęcia z aerobiku. Fundacja Karuzela oferowała seniorom rozwijanie wiedzy i zainteresowań w Klubie „Starszak Cafe”. Organizowane były wyjazdy, wspólne wyjścia do miejsc kultury - oferta dostępna dla wszystkich dzielnic. Klub Seniora Rady Naczelnej Organizacji Technicznej w Lublinie oferował przez cały rok wykłady, prelekcje, spotkania, wycieczki. Na spotkaniach wygłaszano referaty z dziedzin: techniki, historii lubelskiego przemysłu i historii lubelskiej spółdzielczości, a także prezentowano własne utwory poetyckie i wspomnienia. W roku 2016 Dział Programów Młodzieżowego Domu Kultury nr 2 w Lublinie zrealizował wspólne zadania z Lubelskim Klubem Seniorów Lotnictwa, Kołem Seniorów SIMP w Lublinie, Kołem Seniorów NOT w Lublinie, Klubem Seniorów Lotnictwa w Świdniku i Lubelskim Stowarzyszeniem Pszczelarzy (seniorów). Zorganizowano 32 wydarzenia dla seniorów i mieszkańców Lublina - spotkania, wystawy, wernisaże. LUTW prowadził 3 kluby tematyczne: Zdrowie, Klub Podróżnika i Klub Brydżowy na zasadach wolontariatu studentów LUTW, którzy w okresie wakacji prowadzili społecznie wykłady, organizowali wycieczki i spacer tematyczne dla ok 150 seniorów.

C.3.1.3. Zwiększanie dostępności i dostosowywanie oferty kulturalnej do potrzeb seniorów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba osób korzystających z oferty kulturalnej – 21 324
Opis:	W roku 2016 w działaniach miejskich instytucji kultury skierowanych do seniorów łącznie wzięło udział 12 381 osób. Większość pozostałych działań realizowanych przez miejskie instytucje kultury skierowane są do wszystkich mieszkańców miasta, w związku z tym nie jest możliwe oszacowanie liczby seniorów biorących w nich udział. Dodatkowo w otwartym konkursie ofert miasto wsparło projekty, w których łącznie udział wzięło 3 061 osób. Wyróżnić należy uczniów II Liceum Ogólnokształcącego, którzy pod opieką mgr Grażyny Jaroszyńskiej organizowali cykliczne wieczory poezji, na które zaproszeni byli seniorzy. Odbywały się one (i nadal odbywają) w kawiarni „Pożegnanie z Afryką”. W 2016 roku były to spotkania poświęcone poezji kobiecej, poetom Skamandra, poezji i muzyce francuskiej, poezji niemieckiej, poezji prof. Światomira Ząbka, poezji młodopolskiej. W realizację każdego

	wieczoru zaangażowanych było ok. 10 uczniów, w sumie, w 2016 roku w przygotowanie wieczorów poezji zaangażowanych było ok. 100 uczniów. W każdym wieczorze brało udział 20-30 seniorów. LUTW organizowało wyjścia do różnych placówek kulturalnych, na przedstawienia teatralne, wystawy, w których rocznie uczestniczyło 600 osób, ok. 200 osób wyjeżdżało do muzeów, galerii i teatrów poza Lublinem.

C.3.1.4. Prowadzenie kampanii medialnych i akcji społecznych promujących aktywizację społeczną i wolontariat osób starszych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba kampanii promujących aktywizację społeczną i wolontariat seniorów - 8
Opis:	Podczas Lubelskich Dni Seniora, w godz. 10.00–13.00 przed Ratuszem, działał Punkt Informacyjny, w którym można było uzyskać nie tylko harmonogramy LDS i szczegółowe informacje nt. poszczególnych wydarzeń. W Punkcie Informacyjnym dyżury pełnili także członkowie Rady Seniorów i pracownicy MOPR-u, którzy zachęcali seniorów do wolontariatu, aktywnego spędzania czasu wolnego, wskazywali miejsca, w których najstarsi mieszkańcy miasta mogą rozwiązać pasje i zdobywać nowe umiejętności. Pokaz mody senioralnej „Odczaruj Jesień Życia” oraz miasteczko dla seniorów, a w nim bezpłatne badania medyczne, informacje o profilaktyce czy bezpłatne porady profesjonalnych stylistów, to jedna z wielu akcji promujących wolontariat i aktywizację społeczną osób starszych.

C.3.1.5. Rozwój oferty edukacyjnej osób starszych np. w obszarze zdrowia, kultury, edukacji, aktywności obywatelskiej, w zakresie nowych technologii

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba seniorów korzystających z oferty edukacyjnej - 8777

C.3.1.6. Tworzenie warunków do rozwoju kształcenia ustawicznego poprzez działalność uniwersytetów III wieku, akademii seniora itp.

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba placówek oferujących edukację dla seniorów - 5

C.3.1.7. Sukcesywne zwiększanie dostępności placówek sportowo-rekreacyjnych dla potrzeb seniorów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba seniorów korzystających z oferty sportowo-rekreacyjnej W 2016 r. nie prowadzono statystyk w w/w zakresie.

C.3.1.8. Stałe dostosowywanie dostępności przestrzeni publicznej do potrzeb seniorów – rozwój infrastruktury rekreacyjnej (zielone skwery, siłownie na świeżym powietrzu, doposażanie placów i ciągów komunikacyjnych w ławki, dostosowywanie infrastruktury usługowej w dzielnicach)

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba miejsc przyjaznych seniorom w przestrzeni publicznej - 50
Opis:	W Lublinie w 2016 r. funkcjonowało 13 obiektów sportowych „Orlik”, w większości dzielnic miasta działa 31 siłowni na świeżym powietrzu, z których bardzo chętnie korzystają osoby starsze. Dla osób starszych jak i niepełnosprawnych dostosowane są: stadion piłkarski Arena, kompleks sportowo-rekreacyjny przy ul. Łąbędziej oraz AQUA LUBLIN. Aktywny wypoczynek także dla najstarszych mieszkańców miasta oferuje „Słoneczny Wrotków” (kompleks basenów). Seniorzy chętnie korzystają z Miejskiej infrastruktury rowerowej o długości 109,63 km w postaci ścieżek i pasów rowerowych, która umożliwia mieszkańcom dojazd nad Zalew Zemborzycki z większości dzielnic miasta. Ogród Saski po rewitalizacji posiada równą nawierzchnię bez zbędnych progów, ok. 300 ławek, monitoring. Dzięki temu park stał się bardziej przyjazny dla seniorów i osób niepełnosprawnych.

C.3.1.9. Organizowanie szkoleń i instruktarzy przeciwdziałających wykluczeniu cyfrowemu, w tym informatycznych z zakresu obsługi komputera, korzystanie z Internetu i bankowości elektronicznej

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba szkoleń IT z udziałem seniorów - 228
Opis:	W Centrach Dziennego Pobytu dla Seniorów prowadzone są regularne zajęcia komputerowe. Pracownicy ZOW pomagają w obsłudze oraz edukują w zakresie korzystania z telefonów, tabletów, laptopów, aparatów cyfrowych. W 2016 roku w siedzibie Centrum Aktywności Środowiskowej, przy ul. Grygowej 4b organizowane były cyklicznie raz w tygodniu (w każdy piątek) warsztaty mające na celu zapoznanie z obsługą komputera oraz Internetu.

C.3.1.10. Upowszechnienie wiedzy o dostępnej ofercie aktywizacyjnej dla osób 60+

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- strony internetowe, kampanie promocyjne, plakaty, ulotki, informatory Lubelskie przedszkola i szkoły propagują wśród seniorów „Szkoly Super Babci i Super Dziadka” a także kampanię „60+ kultura”. Rada Seniorów Miasta Lublin, Biuro - Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej, Klub Seniora Rady NOT w Lublinie drogą elektroniczną przekazują do instytucji i organizacji informacje o planowanych wydarzeniach organizowanych dla seniorów. Wśród akcji informacyjnych należy wymienić: Fanpage na Facebook’u oraz stronę internetową dpsn.lublin.eu. Informacje rozpowszechniane są na stronach: www.lublin.eu (zakładka-Seniorzy), www.mopr.lublin.pl, www.seniorpck.pl, www.facebook.com/pcklublin, www.utw.lublin.pl, http://www.ball-project.eu.

C.3.1.11. Animowanie środowiska seniorów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta

	instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- aktywne zaangażowanie seniorów w przedsięwzięcia społeczne i kulturalne W dniu 23.01.2016 r. w siedzibie Stowarzyszenia „Centrum Słuchania – Rut” przy ul. Podwale 3 odbyło się spotkanie w ramach projektu „Kolędowanie z seniorami”, zrealizowanego przez pracowników Sekcji Pracy Socjalnej nr 3 Filii Nr 1 MOPR. Celem głównym projektu było budowanie więzi międzypokoleniowej poprzez wspólne kolędowanie. Do celów szczegółowych należy zaliczyć zagospodarowanie czasu wolnego osobom starszym, kultywowanie tradycji bożonarodzeniowych, integrację międzypokoleniową, aktywne spędzanie czasu. LUTW zorganizował akcję „Spotkania Wakacyjne” – 350 seniorów uczestniczyło w zajęciach aktywizujących, prowadzonych przez 10 wolontariuszy. W dniu 22.04.2016 r. w Domu Kultury, przy ul. Tumidajskiego 2 pracownicy Sekcji Pracy Socjalnej Nr 16 Filii Nr 2 MOPR zorganizowali „Spotkanie z teatrem klasycznym”. Celem spotkania było wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców dzielnicy Kalinowszczyzna ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach spotkania odbyła się bezpłatna prezentacja spektaklu Jeana Baptiste Moliere pt. „Mieszczanin szlachcicem”. Sztukę wystawili aktorzy z Amatorskiego Teatru Towarzyskiego działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno–Oświatowym „Węglin Północny”. W spotkaniu udział wzięło około 80 zgromadzonych gości, w tym seniorzy uczestnicy Centrum Usług Socjalnych. W dniu 27.06.2016 r. pracownicy socjalni Filii Nr1 MOPR zorganizowali „Spotkanie teatralne” w ramach projektu socjalnego „Aktywna jesień życia”, które odbyło się w Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3 przy ul. Niecałej 16. Celem głównym projektu było promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego wśród osób starszych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w dzielnicy Śródmieście oraz uczestników Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3 w Lublinie. Podczas spotkania teatralnego wystąpił Amatorski Teatr Towarzyski działający przy Stowarzyszeniu Kulturalno–Oświatowym „Węglin Północny” z siedzibą w Dzielnicowym Domu Kultury „Węglin” w Lublinie. Aktorzy przedstawili żart sceniczny Antoniego Czechowa „Niedźwiedź”. 14.10.2016 r. – w Domu Kultury LSM, przy ul. K. Wallenroda 2a odbyło się spotkanie w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Seniora. Impreza miała charakter otwarty, jej adresatami byli przede wszystkim seniorzy. Wydarzenie miało na celu aktywizację i integrację społeczności lokalnej, w tym seniorów, promowanie aktywności seniorów, prowadzące do wzrostu zainteresowania aktywnymi formami spędzania czasu, pogłębienie współpracy między lokalnymi partnerami. 22 grudnia 2016 r. – pracownicy Filii Nr 3 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie włączyli się w przygotowania „Wigilii dla samotnych”, organizowanej przez Parafię p/w Niepokalanego Serca Maryi i Św. Franciszka z Asyżu oraz

	Stowarzyszenie Przyjaciół Parafii „Poczekajka”. Na wigilię zaproszone zostały osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, w tym osoby korzystające ze wsparcia MOPR. Liczne szkoły i przedszkola realizowały wraz z seniorami akcję „Cała Polska Czyta Dzieciom”. Emerytowani i przebywający na rencie pracownicy IV Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie (31 osób) są zapraszani do udziału i każdego roku uczestniczą w Świącie Szkoły i jej Patronki oraz w spotkaniu opłatkowym organizowanym przez pracowników w placówce. Dodatkowo opis w pkt C.3.4.2

C.3.2. Aktywizacja obywatelska seniorów

C.3.2.1. Wspieranie działalności Rady Seniorów Miasta Lublin

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.

Opis:	- spotkania z udziałem Rady Seniorów Członkowie Rady Seniorów w 2016 r. jako przedstawiciele Rady uczestniczyli w następujących spotkaniach, konferencjach i uroczystościach: • sesjach Rady Miasta Lublin • uroczystości z okazji Światowego Dnia Inwalidy • uroczystości pt. Integracja Międzypokoleniowa • obchodach Lubelskich Dniach Seniora • konkursie „Miejsce Przyjazne Seniorom” • uroczystościach organizowanych przez Wolną Wszechnicę Polską - klub Wolontariusza • uroczystości pt. Gala Twórczości Artystycznej Seniorów • uroczystości Dnia Pracownika Socjalnego Miasta Lublin • dwudniowej konferencji w Krakowie poświęconej roli gminnych rad seniorów • konferencji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów • konferencji zorganizowanej na prośbę seniorów z Konopnicy na temat „Organizacji pracy i roli Rady Seniorów w Mieście Lublinie” • konferencji zorganizowanej przez NOT • spotkaniach świątecznych organizowanych przez Urząd Miasta • spotkaniach Uniwersytetu II Wieku • zebraniach Wojewódzkiej Rady Seniora ds. Polityki Senioralnej • audycjach Radia Lublin i TVP3 Lublin Aby zapoznać się z efektami pracy na rzecz seniorów, posiedzenia Rady Seniorów odbyły się w siedzibie: Domu Pomocy Społecznej „Kalina”, Zespołów Ośrodków Wsparcia, Fundacji Wzajemnego Wsparcia „Klucz” oraz Biurze – LCAO.

C.3.2.2. Współpraca z organizacjami działającymi na rzecz aktywizacji osób starszych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • Zespół Ośrodków Wsparcia • Biuro - LCAO
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	• liczba porozumień zawartych z organizacjami - 60 • liczba organizacji, które otrzymały dotacje na działalność senioralną - 13

W dniu 26 lipca 2016 r. Prezydent Miasta Lublin ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadań w ramach Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020, stanowiącego załącznik do uchwały nr 328/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015., służących aktywizacji i integracji osób w podeszłym wieku zamieszkujących na terenie Miasta Lublin.

Zadanie 1 – Podejmowanie działań mających na celu integrację i aktywizację społeczną seniorów.

Wysokość środków przewidzianych na realizację zadania wynosiła 20 000 zł.

Zadanie 2 – Realizacja przedsięwzięć prezentujących pozytywny wizerunek seniora i promujących twórczość artystyczną osób starszych.

Wysokość środków przewidzianych na realizację zadania wynosiła 10 000 zł.

W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 11 ofert na zadanie 1 oraz 3 oferty na zadanie 2.

Po rozstrzygnięciu ww. otwartego konkursu ofert dotację otrzymały:

Zadanie 1

- 1 900,00 zł - Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej Oddział w Lublinie, ul. Narutowicza 41/1 Lublin;
- 5 680,00 zł - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie, ul. St. Leszczyńskiego 23 Lublin;
- 5 949,00 zł - fundacja tu obok, ul. Popiełuszki 28H lok. 30 Lublin;
- 6 291,00 zł – Fundacja na rzecz Edukacji, Rozwoju i Wychowania KARUZELA, ul. Szwajcarska 9/8 Lublin;
- 3 000,00 zł - Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Integracja”, ul. Lwowska 28 Lublin.

Zadanie 2

- 7 180,00 zł - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie, ul. St. Leszczyńskiego 23 Lublin.

Zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami dotacja w ramach ogłoszonego konkursu została wykorzystana na realizację następujących inicjatyw:

1. TWWP zorganizowało dwudniowy wyjazd warsztatowo-rekreacyjny, który był okazją poznania walorów krajoznawczych, kulturowych i historycznych Polesia. Przygotowane i przeprowadzone zajęcia miały na celu rozbudzenie potrzeb osób starszych (45 uczestników) do aktywnego i zdrowego trybu życia. Dzięki wskazówkom prowadzących zajęcia, uczestnicy nabyli wiedzę z zakresu zdrowego żywienia, uczestniczyli w zajęciach usprawniających ruchowo.
2. „Międzynarodowy Dzień Seniora” został zorganizowany przez Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie. W imprezie uczestniczyło 120 osób w wieku senioralnym 60+ i 15 osób niepełnosprawnych w wieku 40+ należących do PZERiI. W czasie imprezy zespół muzyczny inicjował i zachęcał do wspólnego śpiewania piosenek biesiadnych. Mobilizowało to seniorów do występów z piosenką, anegdotami i wierszami. Przebieg uroczystości i aktywne uczestnictwo w uroczystości przyczyniły się do integracji i spójności społecznej oraz zaprezentowania pozytywnego wizerunku osób w wieku senioralnym.
3. Organizatorem „Spotkania z przyszłością na Wieniawie” była fundacja tu obok. Celem głównym projektu było zachęcanie do rozwoju i aktywności intelektualnej, kreowanie ciekawości i potrzeby pogłębiania wiedzy. Wszystkie wykłady, warsztaty i spotkania (7), w których wzięło udział 182 uczestników, sprzyjały aktywności zarówno intelektualnej jak i kulturalnej, zacieśnieniu sąsiedzkiego życia towarzyskiego. Dodatkowo zorganizowano wycieczkę do Warszawy (34 uczestników) w celu odwiedzenia Centrum Sztuki Współczesnej w Zamku Ujazdowskim oraz Centrum Nauki „Kopernik”.
4. Fundacja na rzecz Edukacji, Rozwoju i Wychowania KARUZELA zorganizowała wyjazd do Gardzienic, gdzie seniorzy uczestniczyli w atrakcjach Szlacheckiego Rancza oraz w spektaklu OPT Gardzienice. Poza tym seniorzy skorzystali z 11 wyjść do miejsc kultury: Ośrodek Brama grodzka – Teatr NN, Dom Słów,

muzeum Piwnica pod Fortuną, Teatr Stary, Stary Kirkut i Podzamcze, Cmentarz przy ul. Lipowej, Lubelska Trasa Podziemna z inscenizacją, dwa seanse filmowe, spektakl teatru tańca „Czterdzieści”, wystawa „Monet, Renoir, Corot i inni malarze Normandii”. Łącznie z oferty skorzystało 70 osób w wieku 50+.

5. „Lubelski Senior – aktywny uczestnik życia kulturalnego Miasta i Regionu” to projekt Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Integracja”, który objął działaniem 50 beneficjentów. Zrealizowano zajęcia edukacyjne, projekcje filmowe. Odbyła się wycieczka do Woli Okrzejskiej oraz zorganizowano konkurs o życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza.
6. „Gala Twórczości Artystycznej Seniorów” (zadanie 2) to przedsięwzięcie zrealizowane przez Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie. Uroczystość odbyła się w Sali widowiskowej Caritas w Lublinie i miała charakter spotkania integracyjnego, a jednocześnie była okazją do zaprezentowania dorobku artystycznego ludzi srebrnego wieku. W części artystycznej zaprezentował się chór, zespoły ludowe, solistki i recytatorka własnych tekstów. Na wystawie znalazła się rzeźba w drewnie i glinie, malarstwo olejne i akwarele, haft, robótki ręczne, pisanki i stroiki okazjonalne. Wszyscy biorący udział w części artystycznej i artyści twórczości plastycznej otrzymali nagrody rzeczowe i puchary okazjonalne. W spotkaniu wzięło udział ponad 240 osób.

C.3.2.3. Rozwój działalności informacyjnej w zakresie problematyki senioralnej

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- strony internetowe, kampanie promocyjne, plakaty, ulotki, informatory Opis w pkt C.3.1.10

C.3.2.4. Prowadzenie bazy organizacji pozarządowych działających na rzecz środowiska senioralnego

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba rekordów NGO działających na rzecz seniorów – 75 (Biuro-LCAO)

C.3.2.5. Aktywny udział osób starszych w planowaniu i realizacji działań skierowanych do samych seniorów jak i społeczności lokalnej

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- zaangażowanie seniorów w działania skierowane do samych seniorów

	i społeczności lokalnej Fundacja „Karuzela” angażowała seniorów w działalność klubu „Starszak Cafe”. Uczestnicy brali udział w konstruowaniu ofert spędzania czasu wolnego, sami proponowali miejsca kultury i wydarzenia, na które chcieli się wybrać. Podopieczni ZOW ma możliwość decydowania o formach terapii prowadzonej w Ośrodkach Zespołu. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2016 r. zorganizował „Bal Seniora” w pięciu dzielnicach miasta. Głównym celem było zintegrowanie osób starszych, pokazanie sposobów spędzania czasu wolnego, a także zapobieganie poczuciu samotności i izolacji społecznej. Dodatkowy opis w pkt C.1.1.10, pkt C.3.4.2

C.3.2.6. Organizacja inicjatyw i przedsięwzięć służących aktywizacji seniorów w różnych obszarach życia (sport, edukacja, rekreacja, integracja)

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw i przedsięwzięć służących aktywizacji seniorów w różnych dziedzinach - 228

LUTW w 2016 r. zrealizował wiele przedsięwzięć w których wzięło udział 1660 seniorów:

- sport – udział w 2 olimpiadach ogólnopolskich – 60 osób
- edukacja – 800 osób
- rekreacja – 400 osób
- spotkania integracyjne – 400 osób

C.3.2.7. Zwiększanie dostępu do oferty różnych instytucji działających w mieście

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- dostępność architektoniczna, zniżki, ulgi, rabaty Biuro – LCAO realizuje program „Lublin Strefa 60+” obejmujący Lubelską Kartę Seniora. Program ma na celu wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów, zwiększanie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr oraz poprawę jakości życia osób starszych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku. Lubelska Karta Seniora umożliwia osobom starszym korzystanie

	z szerokiego wachlarza usług z zakresu kultury, sportu, rekreacji, nauki i zdrowia na preferencyjnych warunkach (zniżki, ulgi i rabaty). Dzięki LKS seniorzy mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania oraz uatrakcyjnić sposób spędzania czasu wolnego. Wydział Sportu i Turystyki oferuje bezpłatny udział w projekcie „Senior na Orliku”. W 2016 r. zorganizowano 78 godzin dedykowanych seniorom, 19 imprez sportowo-rekreacyjnych oraz 24 godzin zajęć „Gimnastyka dla Seniora” realizowanych w ramach projektu ze środków Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin pn. Aktywny Lublin. W roku 2016 miejskie instytucje kultury zorganizowały 972 inicjatywy skierowane do seniorów. Dodatkowo w otwartym konkursie ofert miasto wsparło 11 projektów o ww. charakterze.

C.3.2.8. Rozwój wolontariatu i usług wzajemnych, w szczególności sąsiedzkich, z udziałem i na rzecz seniorów

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba wolontariuszy 60+ - 130 Dodatkowo opis w pkt C.1.1.10

C.3.3. Wykorzystanie potencjału seniorów i przeciwdziałanie ich marginalizacji z uwagi na wiek na rynku pracy

C.3.3.1. Realizacja inicjatyw służących podnoszeniu kwalifikacji osób starszych poprzez zwiększanie oferty edukacyjnej

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe

	• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • Miejski Urząd Pracy
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- projekty i inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji seniorów, wykłady, szkolenia, kursy Miejski Urząd Pracy w Lublinie organizuje i finansuje szkolenia osób bezrobotnych i innych uprawnionych osób, zwiększające szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku braku kwalifikacji zawodowych, konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie, braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. Miejski Urząd Pracy realizuje organizację szkoleń, udzielając osobom bezrobotnym i innym uprawnionym osobom pomocy w nabywaniu, podwyższeniu lub zmianie kwalifikacji zawodowych. W roku 2016 w ramach posiadanych środków przeszkolono 18 osób wieku 50+ w następujących kierunkach: fotograf z egzaminem czeladniczym, księgowość komputerowa, kucharz z egzaminem czeladniczym, obsługa programu photoshop i programów pocztowych, operator koparki jednonaczyniowej do 1,5 m3, operator wózków jezdniowych podnośnikowych, operator wózków widłowych z egzaminem UDT, podesty ruchome przejezdne: wolnobieżne, pracownik biurowy: fakturowanie, gospodarka magazynowa, sprzedawca z obsługą kas fiskalnych, szkolenie okresowe w ramach kat. C, C+E, świadectwo kwalifikacyjne E - obsługa kotłowni, zaawansowana obsługa komputera, pakiet MS OFFICE (EXCEL).

C.3.3.2. Inicjowanie akcji informacyjnych służących przeciwdziałaniu marginalizacji seniorów na rynku pracy

Realizatorzy:	• Miejski Urząd Pracy • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba akcji promujących świadomość społeczną w zakresie przeciwdziałania marginalizacji osób starszych na rynku pracy - 1
Opis:	Fundacja „Karuzela” zorganizowała warsztaty aktywizacji zawodowej „Uwierz w siebie”.

C.3.3.3. Współpraca z pracodawcami w zakresie wykorzystania potencjału seniorów na rynku pracy

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • Miejski Urząd Pracy
Okres realizacji:	2016 r.

Wskaźniki:	- liczba projektów i inicjatyw dotyczących zatrudnienia seniorów - 4

C.3.3.4. Propagowanie inicjatyw podnoszących świadomość społeczną w zakresie potrzeb osób przechodzących na emeryturę

Realizatorzy:	• Miejski Urząd Pracy • organizacje pozarządowe
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- programy podnoszące świadomość pracodawców w zakresie potrzeb osób przechodzących na emeryturę W roku 2016 Miejski Urząd Pracy w Lublinie w ramach cyklicznych bezpłatnych porad eksperckich udzielanych m.in. przez pracowników ZUS i KRUS propagował inicjatywy podnoszące świadomość społeczną w zakresie potrzeb osób przechodzących na emeryturę. Pracownicy ZUS i KRUS w siedzibie MUP udzielili porad ponad 10 000 mieszkańcom Lublina, które w większości dotyczyły spraw związanych ze świadczeniem przedemerytalnym i możliwościami przejścia na emeryturę. Klienci MUP (pracodawcy) zostali zaznajomieni z przepisami i zasadami jakie obowiązują w przypadku świadczeń przedemerytalnych oraz formami wsparcia (np. dofinansowań do wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego w wieku 50 +), z których mogą skorzystać. LUTW zrealizował projekt i opracował podręcznik nt. aktywnego przygotowania do przejścia na emeryturę (http://www.ball-project.eu).

C.3.4. Wzmacnianie integracji międzypokoleniowej

C.3.4.1. Realizacja inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym o zasięgu lokalnym, dzielnicowym i miejskim – ponad 700

C.3.4.2. Zacieśnianie współpracy seniorów z placówkami edukacyjnymi: szkołami, przedszkolami, uczelniami wyższymi, instytucjami pomocy społecznej

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- formy kształtowania dialogu międzypokoleniowego np. spotkania, uroczystości W 2016 r. dialog międzypokoleniowy odbywał się na bardzo wielu płaszczyznach. Organizowane były spotkania, koncerty, konkursy, wycieczki, uroczystości, festyny, pikniki, turnieje, spektakle, warsztaty. W większości przedszkoli i szkół lubelskich spotkania międzypokoleniowe dotyczyły uroczystości tj. Dnia Babci i Dziadka czy Dnia Dziecka, a także świąt. Odbyły się liczne jasełka z okazji Świąt Bożego Narodzenia, wspólnie śpiewano kolędy oraz przygotowywano ozdoby bożonarodzeniowe i wielkanocne. Przez cały rok trwała kampania „Cała Polska czyta dzieciom”, w której aktywnie brali udział seniorzy. Na szczególną uwagę zasługują działania Przedszkola nr 50, które zorganizowało wiele wydarzeń: koncert dla Seniorów „Polska to moja Ojczyzna”, „Lublin – moja mała Ojczyzna”, „Na ludową nutę”. Przedszkole współpracuje z Lubelską Szkołą Superbabci i Superdziadka: dzieci biorą udział w przedstawieniach przygotowanych przez grupę opowiadaczy ze Szkoły Superbabci i Superdziadka; spotkania bajkowo – literackie (czytanie dzieciom bajek, baśni, opowiadań); organizuje warsztaty plastyczne z udziałem dzieci; babcie i dziadkowie ze Szkoły Superbabci i Superdziadka biorą udział w uroczystościach, koncertach, konkursach. „Ozdoby choinkowe” – to rodzinny konkurs plastyczny z udziałem dziadków i dzieci. W 2016 r. odbył się 6. Międzyprzedszkolny konkurs plastyczny „Z Babcią i Dziadkiem miło spędzam czas”, a także konkurs piosenki z udziałem babć, dziadków oraz dzieci „Wiosna radosna – z Babcią i Dziadkiem gramy i śpiewamy”.

Zorganizowano wycieczki edukacyjno - krajoznawcze „Z Babcią i Dziadkiem poznajemy Lublin” – poznawanie nowych miejsc, dostarczanie ciekawych informacji na temat rodzinnego miasta i jego historii. „Jak to dawniej bywało” – to spotkania z babcią i dziadkiem. Opowiadanie dziadków o swoich pasjach, zainteresowaniach, hobby. W holu przedszkola zorganizowano kącik tematyczny „Z kuferka prababci” – poznawanie wyglądu, nazw przedmiotów, jakimi posługiwali się pradziadkowie, babcie. Tworzenie okazji do bogacenia wiedzy historycznej. Przedszkole nr 50 współpracuje z DPS „Kalina” oraz Prawosławnym Domem Opieki Społecznej Diecezji Lubelsko – Chełmskiej w Lublinie: przygotowano występy artystyczne, koncerty muzyczne, warsztaty muzyczno – plastyczne.

Młodzieżowy Dom Kultury "Pod Akacją" przygotował dwa rodzinne turnieje szachowe oraz dwa okolicznościowe koncerty muzyczne.

Uczniowie Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Vetterów organizowali pogadanki dla młodzieży, dotyczące tematyki historycznej, prowadzone przez prelegentów z Szarych Szeregów i Stowarzyszenie Rodzina Katyńska. Szkoła współpracuje z chórem „Gloria Victis”, który uświetniał uroczystości szkolne.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 32 razem z nauczycielami świetlicy przygotowali występ dla pensjonariuszy Domu Opieki Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Ruchowo przy ul. Kosmonautów z okazji Dnia Babci i Dziadka. Wręczano własnoręcznie wykonane laurki. W czerwcu 2016r. – szkoła współorganizowała festyn środowiskowy dla dzielnicy Kośminek pod hasłem „Mama, Tata i Ja”, udział w festynie wzięły pokolenia seniorów z dzielnicy. We wrześniu – przygotowano piknik dla klas pierwszych - impreza plenerowa z udziałem rodziców i seniorów. Uczniowie klas 5 i 6 uczestniczyli w spotkaniu z byłą więźniarką Obozu Koncentracyjnego na Majdanku. W listopadzie odbyło się spotkanie wielopokoleniowe środowiska szkoły na Wieczornicy poetycko-muzycznej z okazji Święta Niepodległości.

Uczniowie i nauczyciele z Państwowej Szkoły Budownictwa i Geodezji zorganizowali dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty wspólne grillowanie, spotkanie andrzejkowe oraz zabawę karnawalową.

W ramach cyklu "Spotkania z historią", młodzież gimnazjalna z Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4 spotkała się z panią Marianną Krasnodębską "Sprawiedliwą wśród Narodów Świata" oraz z panem Grzegorzem Sztalem .

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2016 r. zorganizował ok. 100 inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym. Na wyróżnienie zasługują festyny pod hasłem „Energia pokoleń”, które odbywały się w wielu dzielnicach miasta, spotkania integracyjne „Świąteczne drzewko międzypokoleniowe”, „Akcja ubierania choinki”, „Mikołaj dla seniora”. 29 maja zorganizowano festyn o charakterze integracyjnym i aktywizacyjnym pn. „XIII Dziecięcy dzień radości” skierowany do mieszkańców dzielnicy „Czechów”. Organizatorami inicjatywy byli: Parafia Księży Sercanów p.w. Dobrego Pasterza i pracownicy Filii Nr 4 MOPR w Lublinie. Harmonogram spotkania obejmował zabawy z wodzirejem, różnorodne gry sportowo-rekreacyjne, malowanie twarzy, konkurs plastyczny pn. „Uczynki miłosierdzia”, wystawę twórczości seniorów z Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 1 przy ul. Poturzyńskiej 1 w

Lublinie. Wśród licznych atrakcji znalazły się również dmuchana zjeżdżalnia, basen z pięczkami, prezentacja wozu strażackiego, strażacki tor przeszkód, pokaz pierwszej pomocy młodzieżowego PCK, rodzinny mecz piłki nożnej, przejażdżki bryczką. Można było również skorzystać z bogatej oferty gastronomicznej: kielbasy z grilla, bigosu, ciast, pączków i słodczy. Festyn odbył się na placu kościelnym przy Parafii, ul. Radzyńska 3 w Lublinie.

29 kwietnia zorganizowany został Dzień Solidarności Międzypokoleniowej z udziałem przedstawicieli wszystkich pokoleń, od przedszkolaków po seniorów. Ok. 700 uczestników, w tym dzieci ze szkół i przedszkoli, przeszło w barwnym korowodzie sprzed placu Katedralnego na plac Zamkowy, gdzie utworzyli wspólnie Most Pokoleniowy.

Dzieci z Przedszkola nr 5 wspólnie z seniorami wykonywali zdrowe przekąski i sałatki owocowe, uczestniczyli w zabawie połączonej ze śpiewem „Stary niedźwiedź mocno śpi” (propagowanie aktywności ruchowej). Dzieci poznawały utwory dziadków z ich lat młodości, grały w szachy i warcaby. Przedszkole zorganizowało dla seniorów Domu Pomocy Społecznej w Lublinie przy ul. Słowackiego przegląd wierszy i piosenek patriotycznych „Bo to nasz kraj, nasza Ojczyzna” a także „Przegląd wierszy i pieśni patriotycznych” w DPS im. Matki Teresy z Kalkuty. Udział wzięli kombatanci, przedstawiciele ZNP i Kuratorium, żołnierze, dzieci z lubelskich przedszkoli oraz ich rodzice.

Przedszkole nr 27 zorganizowało odwiedziny dzieci u pensjonariuszek DPS im. Michelisowej; w Wojewódzkim Ośrodku Kultury przy ul. Dolna Panny Marii 3 przedszkolaki oglądały spektakl „Mikołaj ale jaki” w wykonaniu Super Babć, a także brały udział w Dniu Solidarności Międzypokoleniowej.

Dzieci z Przedszkola 54 zorganizowały m.in. występ artystyczny w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Starszych „Na ludową nutę” oraz „Hej od Lublina” – wiązanek utworów ludowych przygotowana na XII Przegląd Twórczości Artystycznej Uczestników Zespołu Ośrodków Wsparcia „Z lubelskim folklorem przez pokolenia”.

W Przedszkolu nr 75 przygotowano m.in. „Jesienne mozaiki”- warsztaty plastyczno-techniczne we współpracy z pensjonariuszami Domu Pomocy Społecznej „Kalina”, „Kukielki”- warsztaty techniczno-plastyczne przy udziale dzieci i seniorów Szkoły Super Babci i Super Dziadka, spotkanie międzypokoleniowe „Polska –moja ojczyzna” z okazji Święta Niepodległości, prezentację inscenizacji słowno-muzycznej, festyn rodzinny dedykowany rodzicom, dziadkom i rodzeństwu wychowanków przedszkola.

Przedszkole nr 58 nawiązało współpracę ze Szkołą SuperBabci i SuperDziadka oraz z Teatrem „Bajarka” – zaprezentowano dzieciom przedstawienia „Baśnie, bajki i bajeczki” oraz „Opowieść o prawdziwym Mikołaju”. Panie z Teatru „Bajarka” brały udział w prowadzeniu zabaw teatralnych podczas zajęć z dziećmi przedszkolnymi – dzieliły się swoim doświadczeniem w zakresie sztuki teatralnej.

Dzieci z Przedszkola nr 81 były z wizytą w DPS im. Św. Jana Pawła II, zaprezentowały program artystyczny pt. „ Wiosna wokół nas” oraz teatrzyk „ Jaś i Małgosia - o zdrowym odżywianiu”.

Uczniowie Zespołu Szkół nr 1 przez cały rok przygotowali dla

pensjonariuszy DPS „Kalina” wiele wydarzeń, m.in. montaż słowno-muzyczny o Janie Pawle II, Akademia o Katyniu, montaż słowno-muzyczny o II wojnie światowej, montaż słowno-muzyczny w rocznicę odzyskania niepodległości.

„Kiedy babcia była mała” – seniorzy zaprezentowali dzieciom z Przedszkola nr 10 zabawy z dawnych czasów, upodobań kulinarnych, sposobu spędzania czasu w dzieciństwie dziadków.

Przedszkole nr 66 przygotowało warsztaty muzyczne i plastyczne, a także koncerty w wykonaniu dzieci dla seniorów z Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów przy MOPR Filia nr 5 w ramach Międzynarodowego Dnia Seniora i z okazji „Dnia Babci i Dziadka”.

Dzieci ze starszych grup Przedszkola nr 40 uczestniczyły w spotkaniach Koła Seniora mieszczącego się przy filii Biblioteki nr 24 w Lublinie na ul. Juranda. Dzieci zapraszały członków Koła Seniorów na przeróżne uroczystości.

W Przedszkolu nr 47 zorganizowano I Lubelski Przegląd Fotograficzny „Dzieciaki kochają zwierzęta”, do którego udziału zostali zaproszeni również seniorzy z Klubu Aktywnego Seniora.

Przedszkole nr 73 organizuje cykliczne spotkania z Klubem Seniora działającym przy Klubie Osiedlowym „Skarpa” przy ul. Przytulnej 4, ponadto gościło panie z Akademii Seniora działającej przy Filii Biblioteki im. H. Łopacińskiego nr 28.

Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji organizowały spotkania integracyjne uczniów szkoły z mieszkańcami DPS im. Matki Teresy z Kalkuty w ramach Lubelskich Dni Seniora. Celem było uwrażliwienie młodzieży na problemy ludzi starszych i niepełnosprawnych. Spotkania miały formę pogadanek i warsztatów plastycznych. W czerwcu zorganizowano wieczorek poetycki z mieszkańcem DPS im. Matki Teresy z Kalkuty panem Andrzejem Szewczykiem. Niewidomy poeta prezentował swoje wiersze oraz opowiadał o codziennych problemach osób niepełnosprawnych.

W Zespole Szkół nr 12 zrealizowano Projekt „Ciekawi ludzie, ciekawe zawody” - zorganizowano spotkania z seniorami, którzy opowiadali o pełnionych przez siebie zawodach.

Szkoła Podstawowa nr 3 zorganizowała festyn „Dzień Rodziny” - imprezę wielopokoleniową z przedstawieniem. Po części artystycznej było wspólne grillowanie, przejazd bryczką, gry i zabawy na świeżym powietrzu.

Uczniowie Gimnazjum nr 3 wzięli udział w dwóch międzypokoleniowych warsztatach twórczości „Haft Matematyczny” prowadzonych przez nauczyciela gimnazjum w Filii nr 31 Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Klub Seniora Rady NOT zorganizował koncert skrzypcowy w wykonaniu wnuczki członkini Klubu Seniora. Po koncercie skrzypcowym solistka w duecie z jednym z seniorów wykonali koncert kołęd.

Zespół Szkół nr 12 zorganizował festyn wielopokoleniowy dla całej społeczności dzielnicy Sławin, Szkoła Podstawowa nr 52 zorganizowała festyn „Rodzina Felina”, zaś Gimnazjum 18 czynnie uczestniczyło w festynie dzielnicy Wieniawa. Szkoła Podstawowa nr 17 przygotowała festyn środowiskowy dla

	wszystkich rodzin z dzielnicy. Przedszkole nr 36 organizowało „Dzień Rodziny”- cykliczne pikniki rodzinne na placu przedszkolnym z udziałem rodziców i seniorów. Dodatkowo ciekawą inicjatywą była wycieczka międzypokoleniowa po Lublinie „Zabytki Lublina”, poznanie Starego Miasta i jego historii oraz wycieczka do lubelskiego Ratusza, gdzie zwiedzano pomieszczenia, poznano historię miejsca i osób pracujących w urzędzie. W Zespole Szkół Nr 14 został przeprowadzony cykl wydarzeń i spotkań w ramach Lubelskich Dni Seniora. Wydarzenia te promowały pozytywny wizerunek seniorów wśród dzieci i młodzieży. Przygotowano m.in.: wystawę jubileuszową poświęconą 100-letniej historii Szkoły Podstawowej nr 14 im. Tadeusza w Lublinie, przedstawiającą działalność mieszkańców Dzielnicy Sławin uwiecznioną w zdjęciach i dokumentach; spotkanie pt. „Łączy Nas historia” - spotkanie integracyjne dla Seniorów, w trakcie którego zostały zaprezentowane przedstawienie pt. „Czysta Ziemia” oraz zorganizowany poczęstunek; „Życie codzienne Naszych Dziadków” - gazetkę szkolną obrazującą życie codzienne Dziadków uczniów w latach szkolnych. Przedszkole 50 zrealizowało projekty: „Z Babcią i Dziadkiem przedszkolak wędruje przez świat”, „Starość zaczyna się już w przedszkolu”, „Jestem przedszkolakiem – mieszkam w Lublinie”, które rozwijały w uczestnikach postawy patriotyczne związane z edukacją regionalną, budowały system wartości i więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem a także pielęgnowały wartości rodzinne w połączeniu z wartościami kulturowymi i wspólnoty lokalnej.

C.3.4.3. Zapewnienie integracji seniorów w poszczególnych dzielnicach – współpraca instytucji i organizacji z radami dzielnic i społecznością lokalną

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba spotkań, pikników, festynów – 700 Opis w pkt C.3.4.2

C.3.4.4. Organizacja międzypokoleniowych spotkań integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, okolicznościowych, itp.

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.

Wskaźniki:	- liczba spotkań międzypokoleniowych – 700 Opis w pkt C.3.4.2

C.3.4.5. Realizacja projektów i inicjatyw międzypokoleniowych o zasięgu lokalnym, dzielnicowym i miejskim

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba projektów i inicjatyw międzypokoleniowych –700 Opis w pkt C.3.4.2

C.3.4.6. Wspieranie inicjatyw mających na celu promowanie właściwych relacji międzypokoleniowych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- działania wspierające inicjatywy międzypokoleniowe Opis w pkt C.3.4.2

C.3.4.7. Organizacja zajęć informacyjno-edukacyjnych dla młodzieży dotyczących problemu starzenia się i starości

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	-liczba zajęć informacyjno-edukacyjnych dla młodzieży dot. problemu starzenia się i starości - 41

C.3.4.8. Realizacja inicjatyw międzypokoleniowych, w tym w zakresie pielęgnowania więzi osób starszych z ich rodzinami

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta

	• placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba akcji promujących integrację międzypokoleniową, w tym pielęgnowanie więzi osób starszych z ich rodzinami – 700 Opis w pkt C.3.4.2

C.3.4.9. Realizacja programów skierowanych do rodzin w zakresie integrowania pokoleń

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw skierowanych do rodzin w zakresie integrowania pokoleń – 700 Opis w pkt C.3.4.2

C.4. Zwiększanie efektywności działań poprzez współpracę instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych

C.4.1. Rozszerzanie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych

C.4.1.1. Realizacja wspólnych przedsięwzięć realizowanych z udziałem jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, instytucji kulturalnych, edukacyjnych, podmiotów ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych, środowisk naukowych i mediów na poziomie lokalnym itd.

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe

	instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba wspólnych przedsięwzięć z udziałem Samorządu miasta Lublin, instytucji kulturalnych, edukacyjnych, NGO, środowisk naukowych, mediów i seniorów - 72

C.4.1.2. Realizacja projektów i programów mających na celu partnerską współpracę różnych instytucji na rzecz i z udziałem seniorów

Realizatorzy:	Zespół Ośrodków Wsparcia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie organizacje pozarządowe jednostki organizacyjne Urzędu Miasta placówki edukacyjne, sportowe instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba przedsięwzięć z udziałem seniorów - 100

C.4.1.3. Rozwój idei miejsc i inicjatyw przyjaznych seniorom

Realizatorzy:	Zespół Ośrodków Wsparcia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie organizacje pozarządowe jednostki organizacyjne Urzędu Miasta placówki edukacyjne, sportowe instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźnik:	- projekty i inicjatywy przyjazne seniorom – 4
Opis:	Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej w 2016 r. zrealizowało cztery inicjatywy w celu aktywizacji środowiska lubelskich seniorów. Pierwszym z nich był Dzień Solidarności Międzypokoleniowej mający na celu promowanie łączenia pokoleń i budowania porozumienia między młodszymi i starszymi mieszkańcami. 29 kwietnia uczestnicy przeszli w barwnym korowodzie sprzed placu Katedralnego na plac Zamkowy, utworzyli wspólnie Most Pokoleniowy. Największe przedsięwzięcie dedykowane najstarszym mieszkańcom Lublina to Lubelskie Dni Seniora. W dniach 15 – 23 czerwca we wszystkich dzielnicach miasta odbyły się zajęcia integracyjne, pokazy, spektakle teatralne, prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, warsztaty komputerowe, muzyczne, plastyczne, itp. Seniorzy korzystali z bezpłatnych konsultacji, badań medycznych i różnych form zajęć sportowych, takich jak: ćwiczenia gimnastyczne, turnieje, wycieczki rowerowe, gry rekreacyjne i zabawy taneczne. Zorganizowane były również festyny i spotkania mające na celu

	budowanie dialogu międzypokoleniowego, z udziałem całych rodzin. W organizację V. edycji Lubelskich Dni Seniora zaangażowanych było ponad 150 lokalnych podmiotów, które zrealizowały ok. 460 różnorodnych wydarzeń. Zakończenie Lubelskich Dni Seniora uświetnił koncert pt. „Liczy się tylko miłość” w wykonaniu Piotra Selima i Akademii Chóralnej - Śpiewająca Polska w Teatrze Muzycznym w Lublinie. Po raz trzeci zorganizowany został pokaz mody senioralnej „Odczaruj Jesień Życia”. 6 listopada seniorzy na wybiegu przy profesjonalnej choreografii i stylizacji zaprezentowali kreacje na różne okazje. W Miasteczku dla Seniorów można było wykonać podstawowe badania medyczne, uzyskać informacje o profilaktyce onkologicznej, a także zapoznać się z najważniejszymi zasadami pierwszej pomocy przedmedycznej. Była również okazja do skorzystania z profesjonalnych porad kosmetyczki, fryzjera, stylisty, wizażysty i dietetyka. Zainteresowani wypełniali wnioski w celu otrzymania Lubelskiej Karty Seniora a także zapoznawali się z ofertą lokalnych instytucji, które prowadzą działania na rzecz aktywizacji seniorów i świadczą pomoc w różnych formach. Po pokazie mody publiczność obejrzała atrakcyjny występ Grupy Tanecznej Flow, działającej przy Lubelskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom” to inicjatywa Prezydenta Miasta Lublin i Rady Seniorów mająca na celu wyróżnienie i promowanie lubelskich instytucji i organizacji otwartych na potrzeby osób starszych, które stosują odpowiednie usługi, produkty, oferują zniżki i promocje, wprowadzają różnorodne rozwiązania techniczno-budowlane. W ramach V. edycji konkursu 51 podmiotów otrzymało certyfikaty dla 54 miejsc.

C.4.1.4. Utworzenie systemu rejestracji działań podejmowanych na rzecz seniorów przez poszczególne instytucje i organizacje

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba rekordów w systemie rejestracji działań podejmowanych na rzecz seniorów W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.4.1.5. Organizowanie konferencji, spotkań informacyjnych, akcji medialnych na temat podejmowanych działań w społecznościach lokalnych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia

	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba konferencji, akcji medialnych nt. działań senioralnych podejmowanych w społecznościach lokalnych - 2
Opis:	W dn. 15 grudnia 2016 r. odbyła się Konferencja „Lublin Miastem Przyjaznym Seniorom” w Hotelu Victoria w Lublinie przy ul. Narutowicza 58/60. Spotkanie, w którym uczestniczyło blisko 60 przedstawicieli seniorów i organizacji pozarządowych, odbyło się w ramach projektu „Proaktywni 60+ na START” dofinansowanego z Rządowego Programu Na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (ASOS). Projekt jest realizowany przez Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych (FLOP). Seniorzy ze względu na swoje doświadczenie życiowe, mają naturalne predyspozycje do pełnienia roli lokalnych animatorów i rzeczników rozwoju różnych form aktywności społecznej osób starszych, jak też do profesjonalnego przygotowywania postulatów, zajmowania stanowisk i proponowania rozwiązań w sprawie miejsca seniorów w politykach publicznych na poziomie dzielnic miasta Lublin. Podczas konferencji przedstawiono rekomendacje wypracowane w sposób partycypacyjny przez środowisko senioralne dla Rady Seniorów Miasta Lublin dot. poprawy jakości życia osób starszych w Lublinie. LUTW zorganizowało konferencję „Aktywnie ku emeryturze”, w której wzięło udział 70 uczestników.

C.4.2. Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w realizacji usług świadczonych na rzecz osób starszych

C.4.2.1. Tworzenie dogodnego klimatu do zakładania i prowadzenia organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Biuro - LCAO
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych - 91

C.4.2.2. Zlecanie organizacjom pozarządowym usług publicznych z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

	• organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba zleconych usług publicznych z zakresu pomocy społecznej - 1

C.4.3. Współpraca instytucji i organizacji w zakresie upowszechniania informacji o oferowanych usługach na rzecz osób starszych

C.4.3.1. Upowszechnianie informacji na temat podejmowanych działań prosenioralnych przez różne instytucje

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- wydarzenia senioralne, materiały reklamowe, kampanie promocyjne, ulotki, foldery Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej jest miejscem planowania, organizacji i koordynacji wielu działań i inicjatyw na rzecz seniorów a także upowszechniania informacji na temat podejmowanych działań prosenioralnych. W 2016 r. przy realizacji Lubelskich Dni Seniora (ok. 150 podmiotów) zamówiono billboardy, plakaty oraz harmonogramy wydarzeń LDS. Przy Ratuszu działał punkt informacyjny dla seniorów. Wydrukowano ulotki informacyjne nt. Programu „Lublin Strefa 60+” obejmującego Lubelską Kartę Seniora i usługę Telewsparcia 60+. W czerwcu wydrukowany został Informator Lubelskiej Karty Seniora zawierający ofertę 90–ciu miejsc, które poprzez propozycje różnorodnych zniżek umożliwiają aktywne spędzanie czasu

	wolnego czy rozwijanie zainteresowań. Na terenie budynku Biura umieszczone są tablice informacyjne i ekspozytory na ulotki i foldery organizacji, instytucji, firm oferujących m.in. wieloaspektową aktywizację, rozwój osobisty oraz nabywanie nowych umiejętności. Wydział Sportu i Turystyki przygotował ulotki i plakaty dotyczące bezpłatnego programu Aktywny Lublin: seniorzy na Orlikach, gimnastyka dla seniora.

C.4.3.2. Opracowanie modelu międzyinstytucjonalnego przepływu informacji pomiędzy realizatorami usług

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- wdrożenie modelu systemu informatycznego W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.4.3.3. Opracowanie systemu pozyskiwania i segregowania danych dotyczących sytuacji i potrzeb osób w wieku 60+

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- wdrożenie systemu pozyskiwania i segregowania danych dot. sytuacji i potrzeb osób w wieku 60+ W 2016 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.4.3.4. Tworzenie tematycznych stron i portali internetowych dotyczących ofert aktywizujących dla osób starszych

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- tematyczne strony i portale internetowe dotyczące ofert aktywizujących dla osób starszych Biuro - LCAO prowadzi zakładkę na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin – Seniorzy (Aktualności, Co, Gdzie, Kiedy). Umieszczane są tam wszystkie

	bieżące informacje i ogłoszenia dotyczące kultury, sportu i rozrywki. LUTW prowadzi stronę www.utw.lublin.pl oraz Facebooka. Dodatkowy opis w pkt C.1.1.13

C.4.3.5. Rozwój systemu zniżek w ramach Lubelskiej Karty Seniora i pozyskiwanie nowych partnerów do współpracy

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Biuro - LCAO
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba porozumień z partnerami współpracującymi w ramach Lubelskiej Karty Seniora - 100
Opis:	W 2016 r. liczba porozumień wzrosła o 41 w porównaniu do roku 2015 r.

C.4.3.6. Wspieranie partnerskich inicjatyw na rzecz osób w wieku 60+

Realizatorzy:	• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba wydarzeń i inicjatyw na rzecz osób w wieku 60+ - liczba partnerów zewnętrznych W 2016 r. nie było prowadzonych statystyk w w/w zakresie.

C.4.4. Organizacja inicjatyw promujących aktywność i pozytywny wizerunek seniorów w społeczeństwie

C.4.4.1. Promowanie pozytywnego wizerunku seniora w środowisku dzieci i młodzieży

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki edukacyjne, sportowe• instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw promujących pozytywny wizerunek seniora w środowisku dzieci i młodzieży - 700

C.4.4.2. Organizowanie kiermaszów, wystaw prac plastycznych i innych wytworzonych przez seniorów

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba zorganizowanych kiermaszów, wystaw prac plastycznych promujących aktywność seniorów - 18

LUTW co roku organizuje wystawę prac plastycznych studentów-seniorów Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

C.4.4.3. Umożliwienie prezentacji działalności artystycznej, twórczej i kulturalnej seniorów

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba wydarzeń artystycznych – 250 Opis w pkt C.3.4.2

Miejskie instytucje kultury w roku 2016 zrealizowały 148 ww. inicjatywy. Dodatkowo w otwartym konkursie ofert miasto wsparło 7 projektów o w/w charakterze.

Przy LUTW działa formacja taneczna „FLOW”, która w 2016 r. występowała w przestrzeni publicznej 10 razy.

C.4.4.4. Współpraca z mediami w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób starszych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- objęcie opieką medialną wydarzeń, artykuły prasowe Lubelskie media, zarówno prasa, radio jak i telewizja aktywnie włączały się w działania realizowane na rzecz seniorów. Relacje z wydarzeń kulturalnych, sportowych i inicjatyw były na bieżąco zamieszczane na łamach prasy oraz pozytywnie komentowane w telewizyjnych programach informacyjnych.

Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 40 oraz nauczyciel zajmujący się współpracą z seniorami brali udział w audycji w Radio Lublin - opowiadali o formach współpracy szkoły z seniorami.

C.4.4.5. Organizacja konferencji, spotkań i innych wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób starszych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba konferencji, spotkań i innych wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób starszych - 100

C.4.4.6. Prezentacja dobrych praktyk w dziedzinie aktywności osób starszych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba wydarzeń promujących tworzenie przyjaznej przestrzeni dla seniorów - 700

C.4.4.7. Opracowywanie i prowadzenie kampanii medialnych i akcji społecznych promujących wolontariat osób starszych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba kampanii medialnych i akcji społecznych promujących wolontariat osób starszych - 2

C.4.4.8. Działania promocyjne tj. wydawanie publikacji, filmów, audycji itp. promujących aktywność i dobry wizerunek osób starszych

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Wskaźniki:	- liczba działań promocyjnych w formie publikacji, filmów, audycji itp. promujących aktywność i dobry wizerunek osób starszych - 17

LUTW wydał publikacje książkowe: „Aktywnie ku emeryturze”, „Nie wszystkie kwiaty zakwitają razem”, „Odkrywając dynamiczny trzeci wiek”.

C.4.4.9. Działania na rzecz promowania pozytywnego wizerunku osoby starszej – realizacja kampanii informacyjnych i społecznych poprawiających wizerunek osób starszych i poruszających istotne kwestie społeczne związane ze starością

Realizatorzy:	• Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Okres realizacji:	2016 r.
Opis:	- zrealizowane działania W 2016 r. Biuro – LCAO zrealizowało 5 działań na rzecz promowania pozytywnego wizerunku osoby starszej. Obok Programu „Lublin Strefa 60+” wspierającego i wzmacniającego aktywność społeczną seniorów, a także poprawiającego jakość życia tej grupy społecznej, zrealizowano Lubelskie Dni Seniora, „Odczaruj Jesień Życia” – pokaz mody senioralnej, konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom” czy Dzień Solidarności Międzypokoleniowej, które udowadniają, że seniorzy zaczynają być postrzegani jako osoby pełne życia, optymistycznie nastawione do świata, zadbane i ambitne. Zauważona zostaje także rola seniorów, jako osób doświadczonych w wychowaniu i edukacji młodego pokolenia. Należy również zwrócić uwagę na wygląd starszych pań i panów. Bardzo często ubrani są schludnie i elegancko, a ich fryzury są starannie ułożone. Taki obraz zwraca uwagę i podkreśla fakt, że seniorzy także lubią i chcą wyglądać atrakcyjnie. Seniorzy optymistycznie nastawieni do życia, zaangażowani społecznie, akceptujący obraz swojego ciała mają szansę przekazać nie tylko swoim wnukom, ale także dzieciom, którym ten okres rozwojowy jest bliższy, pozytywny model starości, jako czasu na realizację

pragnień. Osoby starsze przekazują młodszym swoją wiedzę m.in. kulinarną, historyczną, w zamian uczą się od nich obsługi komputera, internetu. Seniorzy podejmują także aktywność sportową. Organizowane są zawody w wielu dziedzinach sportowych. Osoby starsze biorą udział także w spotkaniach uniwersytetów trzeciego wieku. Seniorzy uczestniczą w zajęciach, warsztatach, konferencjach, szkoleniach (m.in. nauki języków obcych, kursach komputerowych). Zajęcia takie nie tylko poszerzają wiedzę i umiejętności, ale też są okazją do nawiązania nowych znajomości. Dzięki wielu inicjatywom osoby starsze postrzegane są jako aktywne, podejmujące nowe przedsięwzięcia, zdolne do rozwoju i samorealizacji. Z drugiej strony sami seniorzy mają poczucie przynależności do nowoczesnego społeczeństwa oraz łatwiej rozumieją zachodzące w nim zmiany.

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych zorganizowało XI edycję Konkursu o Medal Prezydenta Miasta Lublin dla osób oraz instytucji i organizacji wyróżniających się osiągnięciami lub realizowanymi przedsięwzięciami na rzecz aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych oraz IV Lubelskie Targi Aktywności Osób Niepełnosprawnych. W obu wydarzeniach uczestniczyły również osoby niepełnosprawne w wieku senioralnym.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zorganizował Dzień Otwartych Drzwi w Domu Pomocy Społecznej „Betania” chcąc przełamać stereotypy i utartą opinię o Domach Opieki. Mieszkający tam seniorzy korzystają m.in. z zabiegów rehabilitacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarza, opieki i wsparcia psychologa, możliwości indywidualnego rozwijania talentów i zainteresowań poprzez uczestnictwo w terapii zajęciowej, aktywnej formy rehabilitacji i rekreacji poprzez uczestnictwo w organizowanych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i wycieczkach a także korzystają z biblioteki (również multimedialnej – książki na płytach CD, na odtwarzaczach mp3).